

УДК 378.793.3.071

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ХОРЕОГРАФІЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЕСТОНІЇ: ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Альона Юркова

здобувач 2 курсу освітньо-наукового рівня вищої освіти
факультету початкової, технологічної та професійної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна

ORCID ID 0000-0003-3397-6782

maksimjuk29alena@gmail.com

Анотація. У статті проаналізовано сучасні наукові дослідження естонських вчених, які працюють у галузі хореографічно-педагогічної освіти, роботи зокрема Н. Einasto, А. Sööt, S. Kapper, I. Zajedova, E. Rüütel, A. Arraste, K. Järvela, S. Nemeržitski та ін. Доведено, що наукові дослідження мистецької та хореографічно-педагогічної освіти в Естонії представлені різними аспектами, серед яких: вивчення танцювальних традицій та національної самобутності естонської хореографії; тенденції розвитку сучасної хореографії в контексті соціокультурних проблем сьогодення; розвиток народно-сценічного танцю Естонії через традицію проведення танцювальних фестивалів і свят національної культури. Проаналізовано дослідження в кожному із напрямів. Розглянуто можливості здобуття професійної хореографічної освіти в закладах вищої освіти Естонії: освітні програми з хореографії Талліннського університет (Tallinna Ülikool) та Академії культури Вільянді Тартуського університету (Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia). Крім того, наведено перелік закладів неформальної хореографічної освіти, які спеціалізуються на різних напрямках танцювального мистецтва: Школа керівників народного танцю (Rahvatantsujuhtide kool), Школа танцю та балету «Ванемуйне» (Vanemuise Tantsu ja Balletikooli), Таллінська балетна школа (Tallinna Balletikool), Школа танцю «Естонське танцювальне агентство» (Eesti Tantsuagentuur), Школа танцю «Есперанса» (Esperanza Tantsukool), JJ-Street Dance School, Тартурська академія танцю (Tartu Tantsuakadeemia), Естонська асоціація танцювального навчання за інтересами (Eesti Tantsuhuvihariduse Liit), описано специфіку та напрям розвитку кожного закладу.

Ключові слова: хореографічне мистецтво; хореографічно-педагогічна освіта; народний естонський танець; естонський балет; заклади хореографічної освіти.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Хореографічне мистецтво, завдяки своїй унікальній здатності впливати на людину, надає можливість розкрити талант, здібності та шанс виявити творчий порив. Саме тому, хореографія, виступаючи одним із складників світової сценічної культури, займає важливе місце у процесах її розвитку та відіграє важливу роль в житті людини.

Розвиток хореографії напряму пов'язаний із народженням та розвитком людства. Танець являє собою найдавніший масовий вид мистецтва, в якому наочно демонструються звичаї, заняття та життя різних народів. Сучасне

хореографічне мистецтво вибирає елементи танцювальних культур різних історичних епох, у пошуках нових художніх форм. Не відстає в цьому питанні й хореографічна освіта в Естонії, яка створює сприятливі умови для професійного розвитку майбутніх хореографів.

Для нашого дослідження визначний інтерес складає науковий аналіз педагогічно-хореографічних розвідок в Естонії, та вивчення специфіки професійної підготовки майбутніх хореографів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості мистецької та хореографічно-педагогічної освіти в Естонії вивчаються в різних аспектах. Зародження балету в Естонії висвітила у своїй дисертації Н. Einasto (2016) «Мистецька діяльність, прийняття та спадщина Рахель Олбрей, засновниці Естонського балету» (Eesti balleti rajaja Rahel Olbrei: loometegevus, retseptsioon, pärand). Науковиця вивчила саму творчість Р. Олбрей та її вплив на естонський балет протягом останніх трьох чвертей ХХ століття, також проаналізувала хореографічну, педагогічну та управлінську діяльність видатного балетмейстера Естонії. У іншій роботі Н. Einasto і Е. Lagle (2018) «Залежність від шляху фінансування театру: місця проведення та їхній вплив на танцювальні постановки в Естонії» (Path dependency in theatre funding: Venues and their Impact on Dance Productions in Estonia) науковиці досліджують історію фінансування театру та танцю на прикладі Естонії, щоб обговорити, як ця історія впливає на сьогоднішнє з точки зору вибору практикуючих танцівників.

А. Sööt (2010, 2014) у своїх розвідках досліджувала загальні аспекти сучасної хореографічної освіти та обговорює значення рефлексії у професійному розвитку вчителя; описує загальні тенденції розвитку сучасної педагогіки танцю та показує основні цілі та методи навчання в педагогіці танцю. Мета роботи Ä. Leijen і А. Sööt (2016) полягала в тому, щоб дослідити, які рівні активності викладачів та аргументації використовують студенти університету при використанні різних прийомів рефлексії. Систематичний огляд проявів танцювального фольклоризму в сучасній Естонії розглянула у своїй роботі S. Kapper (2008), звертаючи увагу на відмінності в контексті та функціях, спостерігаючи за впливом фізичної форми танцюриста на лексику танцю.

Збереження традицій національної культури через народний естонський танець також активно вивчається сучасними дослідниками. Наприклад, I. Zajedova, E. Rüütel, A. Arraste, K. Järvela (2009) шляхом інтерв'ю, проведеному серед естонських біженців у Німеччині, у своєму дослідженні описують формування фольклорних танцювальних колективів та роль народного танцю в збереженні «естонства». S. Kapper (2009, 2011, 2013) у своїх роботах

зосереджувалась на спостереженні за естонським сценічним народним танцем у світлі постколоніалістичних теорій; вивчила побудову концепції традиційного танцю, причини та значення варіацій у традиційних танцювальних текстах; проаналізувала зміни, які відбулися в понятті «народний танець» в Естонії з кінця XIX століття до наших днів; розглянула дослідження народного танцю, з одного боку, як історичну науку, а з іншого – як сучасне культурологічне явище.

Протягом багатьох років сучасна традиція танцювальних вечірок або мистецьких заходів була побудована на фундаменті, створеному за часів власної культури Естонії на початку XX-го століття. Залучення народного танцю до багатомірних великих вечірок свідчить про життєздатність традиції як в Естонії, так і за її межами. Саме тому, у своїй роботі А. Arraste, I. Zajedova, E. Rüütel (2011) склали карту основних свят, що проходили у різних емігрантських естонських громадах, беручи до уваги їх масштаб, значення та зміни з часом. А S. Karper (2011, 2015, 2016, 2020) у своїх дослідженнях довела, що саме люди – творці, учасники та глядачі вечірок, підтримуючи процес самого танцювального заходу, також впливають на збереження та просування власної культури; проаналізувала питання сприйняття та пізнання тіла танцівника, а також психічні та емоційні стани, пов'язані з хореографічною діяльністю, яка вважається природною; показала якою є сучасна танцювальна традиція сьогодні та хто і як її використовує; вплив та зміни при використанні минулих хороводних форм у сучасності.

Ще однією актуальною для нашого дослідження є наукова розвідка S. Nemeržitski, I. Zajedova (2015), у якій автори з'ясували причини занять народними танцями та дослідити їх зв'язок із благополуччям дорослих. Не менш важливою темою дослідження I. Zajedova (2022) є пробудження інтересу до майбутнього естонських фестивалів саме як ритуалу, що створює й утверджує національну ідентичність, а також дискусії про те, як просувати спільне культурне поле між естонськими громадами як вдома, так і за кордоном.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження особливостей фахової підготовки майбутніх вчителів хореографії в системі педагогічно-хореографічної освіти в Естонії. Крім того, важливим є аналіз сучасного бачення хореографічної освіти з характерним для естонської хореографії збереженням національних традицій та їх інтерпретації, впливу сучасної культури на традиційний народний танець.

Результати дослідження. Наукові дослідження мистецької та педагогічно-хореографічної освіти в Естонії представлені різними аспектами, серед яких:

- вивчення танцювальних традицій та національної самобутності естонської хореографії;
- тенденції розвитку сучасної хореографії в контексті соціокультурних проблем сьогодення;
- розвиток народно-сценічного танцю Естонії через традицію проведення танцювальних фестивалів і свят національної культури.

Розглянемо кожен із названих наукових напрямів докладніше.

Збереження традицій та національної самобутності є важливим фактором у розвитку сучасної хореографії Естонії. Н. Einasto (2016) у своїй дисертації розглядає історію розвитку Естонського балету на чолі з Р. Олбрей, яка працювала режисером-постановником танців у театрі та створювала хореографічні композиції для музичних вистав. Р. Олбрей мала свої особливі педагогічні підходи до навчання і замість того, щоб наймати танцюристів вже з існуючих студій у Таллінні, вона вирішила створити свою власну студію для реалізації власних ідей. Її ідеалом був симбіоз різних танцювальних стилів, і в своїй студії в театрі вона щодня викладала різні предмети: крім класичного танцю та базового балету, вона вчила учнів акробатиці, характерному танцю та імпровізації. Ця посада дозволила Р. Олбрей створити першу постійну танцювальну трупу при театрі, яка наразі стала Естонським національним балетом. Н. Einasto довела, що робота Рахель Олбрей як хореографа, художнього керівника та вчителя танців сформувала світогляд та обличчя естонського балету в ХХ столітті та відзначила, що її діяльність викликала вибух, який породив потужний танцювальний шлях, що тривав понад півстоліття.

Н. Einasto і Е. Lagle (2018) розглянули залежність розвитку хореографії від фінансування театру, зокрема, як саме впливає фінансування на хореографічні постанови сьогодення, оскільки танець у всіх його формах вимагає простору для виконання. Науковиці зазначили, що наразі вся сфера сучасного танцю в Естонії є проєктною, подати заявку на фінансову підтримку для танцювальних проєктів або майстер-класів можна безпосередньо в Міністерстві культури, а також один раз на рік в Eesti Rahvuskultuuri Fond (ERF – Національний культурний фонд Естонії). Саме тому більшість артистів танцю є фрілансерами і забезпечують себе або участю в шоу-програмах, або викладанням танців у школах чи дитячих садках. Наявність відповідного простору є вирішальним фактором для танцювальної практики й одним із аспектів, що впливає на естетику танцю. Насамперед, як вказують Н. Einasto і Е. Lagle, це залежить від впливу соціальних цінностей і тенденцій, а також від політичних подій і поглядів.

А. Sööt (2010) у своїй науковій праці, спираючись на методичні вказівки Conway & Clark (2003) та модель Korthagen & Vasalos (2005) (рис. 1), аналізує такі напрями:

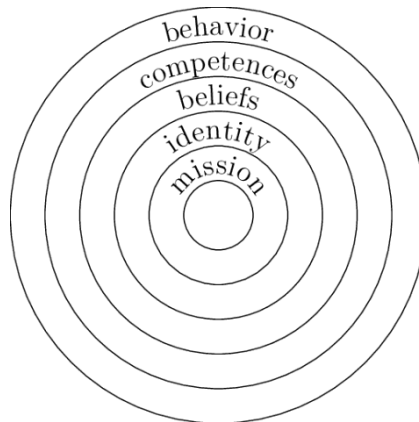

Рис. 1. Цибулева модель, що описує різні рівні, на яких може відбуватися рефлексія.
(Korthagen & Vasalos, 2005)

1. Погляди на сучасну танцювальну освіту.
2. Характеристику освітньої, середньої та професійної моделі навчання.
3. Наявні моделі професійного розвитку педагога.
4. Важливість рефлексії у професійному розвитку вчителя.
5. Характеристику спрямованої глибокої рефлексії.

У цьому дослідженні А. Sööt (2010) було створено базову методичну інструкцію щодо керівництва педагогічною практикою університету на основі результатів дослідження майбутніх вчителів хореографії, а також доведено необхідність розвитку рефлексійної компетентності для підтримки професійного розвитку вчителя через керовані навички рефлексії. Отримані результати дослідження розвинені в науковій праці Ä. Leijen і А. Sööt (2016). Вченими визначено, що керована рефлексія ефективніша, навіть якщо вимагає більше зусиль і часу, вона викликає діалоговий і трансформаційний рівні діяльності, тоді як некерована рефлексія – лише описовий рівень. На основі порівняння рівнів діяльності вчителя з точки зору рівнів аргументації, було з'ясовано, що студенти зазвичай використовують нижчі рівні аргументації для зовнішніх видів діяльності вчителя та вищі рівні аргументації – для більш внутрішніх рівнів.

Загальні тенденції розвитку та виклики сучасної танцювальної педагогіки, основні цілі та методи навчання хореографії розглянуто А. Sööt, E. Viskus (2014). Зростання ролі саморегуляції та рефлексії призвело до того, що сьогодні недостатньо просто навчати хореографії за прямим методом. Індивідуальність, креативність, суб'єктивний підхід до учня та процесу навчання відіграють

важливу роль. Провідними завданнями педагога є підготовка рефлексивного та активного вчителя, танцюриста чи хореографа, а також підтримка загального розвитку особистості на фоні набуття танцювальних технічних та композиційних знань і навичок. Методика навчання передбачає діалог між викладачами та студентами та відкритість для інтеграції різних форм мистецтва.

Значна кількість естонських науковців в хореографічно-педагогічній галузі вивчають процеси, які відбуваються в народній хореографії. S. Kapper (2008) на основі аналізу діяльності фольклорних та народних танцювальних колективів засвідчено зміни, які відбулися в цій сфері: колишній соціальний танець переміщено в сценічне виконання. Авторкою проведено спостереження безпосередньо у танцювальному середовищі різних хореографічних спільнот, і шляхом аналізу та порівняння доведено, що три основні спільноти любителів народного танцю (танцювальні клуби, фольклорні гуртки, народні колективи) утворюють помітну символічну спільноту в суспільстві. Вони продовжують найдавніші танцювальні традиції естонців, хоча кожен член цієї спільноти по своєму дбає про збереження традиції в новій соціокультурній ситуації та поширює свої знання та вірування за межі громади, наскільки це можливо.

Не менш важливим фактором для розвитку народно-сценічного танцю Естонії є збереження самобутності та народних традицій поза межами країни. Наприклад, I. Zajedova, E. Rüütel, A. Arraste, K. Järvela (2009) у своїй роботі описують інтерв'ювання біженців-естонців у Німеччині, які емігрували туди після другої світової війни. Особлива увага приділяється ролі народного танцю в підтримці та збереженні естонського походження. В аналізі інтерв'ю виділено декілька аспектів збереження національної ідентичності через фольклорні традиції: збереження спадкоємності; організація громади; соціальна взаємодія та добробут; збереження естонської мови; самовизначення. Для біженців із Естонії народний танець став не просто хобі, а місцем спілкування й вивчення естонської мови, що допомогло людям згуртуватися у важкі часи, знайти себе і представити Естонію іншій країні за допомогою танцю та народних костюмів.

A. Arraste, I. Zajedova, E. Rüütel (2011) присвятили статтю питанням збереження національної самобутності та ідентичності естонців, які живуть в різних країнах світу. Одним із найпотужніших символів самовираження в історії Естонії завжди були фестивалі народних пісень і танців, які проводилися не лише в країні, а й за її межами з ціллю об'єднання та підтримки народу. Незалежно від регіону, великі фестивалі були важливим джерелом зібрань естонців за кордоном. Фестивалі проводилися як у приміщенні, так і на міських площах. Спільною метою всіх сторін було об'єднання естонської громади, збереження

національної культури, занурення в місцеву культуру та знайомство інших народів з естонською культурою.

В Естонії, як зазначає S. Kapper (2016), збережена традиція проведення танцювальних свят із народно-сценічною хореографією, що бере свій початок ще з двадцятого століття. S. Nemeržitski, I. Zajedova (2015), вивчаючи розважальну діяльність, яка переросла в організацію великих фестивалів, дійшли висновків, що соціальні фактори відіграють найважливішу роль у мотивації танцюристів до опанування народного танцю, який зміцнює соціальні стосунки людини та здатність спілкуватися з іншими, допомагає підтримувати почуття культурної, національної ідентичності та громадської приналежності, що, у свою чергу, значно підвищує задоволеність людини життям.

S. Kapper (2009, 2011, 2011, 2013) у своїх наукових розвідках підкреслює актуальність реального використання ключових понять і термінів у сфері народного танцю та їхнього розуміння різними групами естонських громадян. У статті S. Kapper (2011) розглянуто етнохореологічні дослідження як самобутня галузь сучасної культурології. В аналізі танцю науковицею виділено два рівні – аналіз танцювальної події як культурного тексту та специфічний аналіз хореографічного тексту або танцювальних рухів. Беручи участь у Вільяндському фестивалі народної музики та на підставі власних спостережень, S. Kapper робить висновок, що сучасний традиційний танець є імпровізаційним та індивідуальним, адже зазвичай межі традиції обирає кожен танцюрист індивідуально. Вплив колонізаторського радянського режиму на сучасну естонську культуру залишив свої відбитки. В Естонії народний танець іноді визначається тим фактом, що це стандартний танцювальний репертуар у народному одязі. Технічна підготовка танцювальних ансамблів в Естонії дуже висока, але в хореографічній лексиці частіше відсутні елементи традиційного танцю, вони можуть бути стилізовані до невпізнання чи взагалі замінюються подібними до танцювальних стилів інших народів. Авторка зазначає, що фундаментальною рисою естонських народних танців є зв'язок з традиційними елементами народного руху. У своїй роботі «Естонський народний танець: терміни та поняття в теорії та практиці» (Estonian Folk Dance: Terms and Concepts in Theory and Practice) S. Kapper (2013) приходять до висновку, що у науковій і популярній класифікації досить чітко розрізняють авторську хореографію і народну творчість. Хоча обидва називаються «народним танцем», специфікуючі атрибути, доступні в публічному дискурсі, не завжди вважаються необхідними. Авторська хореографія та народна творчість чітко відмежовані одна від одної в теоретичних класифікаціях, але виявляються нероздільними в презентаційних

ситуаціях, коли їх виконують танцюристи в національних костюмах. Дисертація S. Karper (2013) на тему: «Зміна традиційного народного танцю: концепції та реалізації в Естонії 2008–2013» (Muutuv pärimustants: kontseptsioonid ja realisatsioonid Eestis 2008-2013) є описом сучасної естонської культури. Авторкою виявлено причинно-наслідкові зв'язки тілесних і культурних виборів, які проявляються у варіаціях традиційних народних танців, і різних значеннях танцювальних текстів, записаних у різноманітних сучасних контекстах. До теперішнього часу, колишні селянські танці та їх елементи стали символічними в спільнотах міської культури. Також, завдяки аудіовізуальним записам та особистим спостереженням S. Karper виявила наслідки радянського колоніалізму в сучасній культурній ситуації в Естонії. Елементи колоніальної мімікрії, які притаманні стилю національного сценічного танцю, також були знайдені в традиційному народному танці, що призвело до розуміння сильного інституційного впливу на танцювальні процеси.

Природні якості народного танцю висвітлено у науковому дослідженні S. Karper (2015), яке було засновано на танцювально-етнографічній польовій роботі (проводилася в Естонії протягом 2008–2014 років), під час таких заходів, як фестивальні танцювальні вечори, концерти, групові репетиції та майстер-класи, а також в інших середовищах навчання танцю. Авторка підкреслює, що «природні» якості традиційного народного танцю в сучасній Естонії випливають з того факту, що індивідуальна свобода танцюриста високо цінується. Значення «природності» базується на танцювальних знаннях і досвіді кожного танцюриста чи оратора.

Розглядаючи актуальність традиційних хороводів та їх сучасне значення, S. Karper (2020) виділила дві основні функції:

– підтвердження ідентичності – свідомо реконструкція, презентація та повторне використання старих форм і стилів, щоб зберегти їх як живу практику для нащадків і таким чином підтримувати та підтверджувати місцеву ідентичність (наприклад, Кіхну – фестиваль пісні і танцю);

– розвага – імпровізаційний відпочинок і переосмислення минулих зразків заради радості від успішного перетворення та реалізації своїх фізичних, духовних та інтелектуальних здібностей, загальної розваги.

Авторка зауважила, що роль і місце традиційних хороводів у житті кожної людини різне. Загальні подібності та принципи, які можна спостерігати на танцювальних майданчиках, демонструють незмінну важливість хороводів для багатьох людей, які зробили свідомий вибір або мали можливість навчитися цим танцям.

Відзначимо, що освіту професійного хореографа в Естонії можна набути в двох закладах вищої освіти: Таллінському університеті (Tallinna Ülikool; <https://cutt.ly/MCrhX5z>) та Тартуському університеті (Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia; <https://cutt.ly/ICrjtYa>), в яких відкрито освітні програми з хореографії.

У Таллінському університеті студенти можуть отримати диплом як бакалавра, так і магістра, при закінченні набувати такі кваліфікації, як-от: спеціаліст закладів освіти та культури (бакалавр), хореограф-постановник, артист танцю, викладач танців, художній керівник, теоретик танцю (магістр). Освітня програма з хореографії включає естетику руху, як традиційного, так і сучасного танцю. Під час навчання студент має можливість розвинути свій творчий почерк і отримати професійну підготовку танцюриста, хореографа та викладача танців (для бакалавра). На магістерському рівні спеціальності «Хореографія» поглиблена увага приділяється методологічним аспектам, а також інтеграції хореографії з інтегрованими мистецтвами (драматургія, сучасні медіа, звукове та світлове оформлення). Навчання дає можливість заглибитися в специфіку роботи хореографа в професійному середовищі та приділити час для роботи над творчим проєктом як науковим дослідженням (для магістра).

Академія культури Вільянді Тартуського університету також надає можливість отримати дипломи як бакалавра, так і магістра. Закінчивши ЗВО студенти одержують такі кваліфікації: вчитель танців, керівник шкільного театру, керівник хореографічного колективу. Навчальні програми зі спеціальності «Хореографія» надають розуміння природи, джерел та механізмів танцювальної творчості; використання особливої мови рухів при створенні художнього цілого; можливість знайти відповідну форму вираження своєї думки; забезпечують практику у складанні танцювальної постановки від ідеї до виконання; підтримку загально-педагогічних навичок та компетенцій з використанням сучасних професійно-зорієнтованих засобів; надання знань та навичок навчання хореографії людей з різними соціальними, фізичними та культурними потребами; різнобічний досвід професійної практики як в Естонії, так і в міжнародному контексті;

Серед найвідоміших хореографічних шкіл виділяють наступні:

1. Таллінська балетна школа (Tallinna Balletikool; <https://balletikool.edu.ee/tallinna-balletikool>). Школа є державною установою, підпорядкованою Міністерству освіти і науки, яка у своїй діяльності керується Законом про професійно-технічні навчальні заклади, статутом та іншими актами законодавства. Завдання школи: організація освіти в гуманітарних та мистецьких

галузях; проведення навчання на рівні початкової школи, починаючи з п'ятого класу. Метою Талліннської школи балету є підготовка конкурентоспроможних артистів балету на міжнародному рівні, які можуть виконувати як традиційну класичну хореографію, так і творіння різних сучасних хореографів на високому професійному рівні.

2. Школа керівників народного танцю (Rahvatantsujuhtide kool; <https://rahvakultuur.ee/>). У школі студенти отримують знання та навички естонського народного танцю (традиційний танець та оригінальні твори), необхідні для роботи керівником народного танцю. Серед них: володіння хореографічною лексикою естонського народного танцю; орієнтація в історії естонського танцю; добір репертуару з урахуванням віку та здібностей танцюристів та поставлених цілей; використання методики та музичного матеріалу, що відповідають віку та здібностям танцюристів під час навчального процесу; навчання та закріплення танцювальної техніки на заняттях на основі обраної методики та з використанням спеціальної лексики; знання основи танцювальної композиції та застосування методу аналізу танцю.

3. Школа танцю та балету «Ванемуйне» (Vanemuise Tantsu ja Balletikooli; <http://balletikool.ee/oppimine/>), у якій система навчання заснована на традиціях російської балетної школи, створеної А. Ваганової: Основний акцент спрямований на опанування класичного танцю, також використовуються елементи деяких інших європейських методик та принципи французької хореографічної системи. Цілі навчання і виховання: розвиток танцювальних здібностей в дітей і молоді до набуття ними професійного рівня; розвиток здатності до навчання, естетики рухів, розуміння музики, навичок критичного мислення, дисципліни та навичок спілкування щонайменше двома мовами.

4. Школа танцю «Естонське танцювальне агентство» (Eesti Tantsuagentuur; <https://tantsuagentuur.ee/>). Діяльність Естонського танцювального агентства керується етичними принципами діяльності некомерційних організацій, прийнятими на Круглому столі естонських некомерційних асоціацій 07. 04. 2002 року в Тарту. Основним завданнями школи є: систематичне танцювальне навчання дітей та молоді, де, окрім танцювальної техніки, важливу роль відіграє аналіз танцю, творчі роботи та танцювальна практика.

5. Тартурська академія танцю (Tartu Tantsuakadeemia; <https://tartutantsuakadeemia.ee/>). Пріоритетом академії танцю є більш широке тлумачення танцювального мистецтва як мистецької галузі, створення можливостей для підвищення рівня та прискорення розвитку цієї галузі в Південній Естонії. Академія танцю пропонує можливості як для початківців, так

і для просунутих танцюристів у різних напрямках (від балету до сучасного танцю).

Висновки й перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, аналіз досліджень в галузі танцювального мистецтва, педагогічно-хореографічної освіти доводить, що в Естонії зберігається самобутність національних хореографічних традицій. Масове виконання народних естонських танцювальних композицій на національних фестивалях пісні та танцю, як в середині країни, так і за її межами, засвідчує збереження національної танцювальної культури.

В Естонії існують різні заклади хореографічної освіти, як вищої (Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia), так і неформальної (Tallinna Balletikool, Rahvatantsujuhtide kool, Vanemuise Tantsu ja Balletikooli, Eesti Tantsuagentuur, Tartu Tantsuakadeemia), де студенти отримують хореографічну освіту і набувають відповідні кваліфікації: спеціаліст закладів освіти та культури, хореограф-постановника, артист балету, викладач танців, художній керівник, теоретик танцю.

Перспективу подальшого дослідження бачимо у вивченні сучасних аспектів хореографічної освіти в країнах Балтії, аналізі наукових досліджень та розвідок в галузі педагогічно-хореографічної освіти з подальшою можливістю використання європейського досвіду в системі освіти України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Arraste A., Järvela K., Zájedová I., Rüütel E. (2009). Rahvatantsuharrastus aguluseestlaste hulgas ja selle roll eestluse säilimisel. *Mäetagused*, 99 – 102. <https://cutt.ly/TCa6uWQ>
2. Arraste A., Zájedova I., Rüütel E. (2011). Rahvatantsuharrastusega seotud kultuuri- ja suurpeod väljaspool Eestit. *Mäetagused*, 49 – 64. <https://cutt.ly/rCa6cKm>
3. Eesti Tantsuagentuur : website (2022). <https://tantsuagentuur.ee/>
4. Einasto H. (2016). Eesti balleti rajaja Rahel Olbrei: loometegevus, retseptioon, pärand. *Tallinna Ülikool*, 319. <https://cutt.ly/zCa0FrZ>
5. Einasto H., Lagle E. (2018). Path dependency in theatre funding: venues and their impact on dance productions in Estonia. *Nordic Theatre Studies*, 55 – 71. <https://cutt.ly/RCa0xqw>
6. Kapper S. (2008). Tantsufolklorismist tänases Eestis. *Eesti Kirjandusmuuseumi Teaduskirjastus*, 24 – 52. <https://cutt.ly/DCa6UIb>
7. Kapper S. (2009). Kuidas uurida eesti rahvatantsu tänapäeval? Teooriatest, meetoditest ja nende rakendamisest Eestis. *Mäetagused*, 75 – 98. <https://cutt.ly/rCa6DCq>
8. Kapper S. (2011). Kujutledes kogukondi: traditsioonist ja improvisatsioonist tänapäeva pärimustantsus. *Mäetagused*, 7 – 34. <https://cutt.ly/NCa4KxX>
9. Kapper S. (2011). Pärimus ja jäljendus. Postkolonialistlik katse mõista rahvatantsu olukorda Eesti NSV-s ja pärast seda. *Methis Studia humaniora Estonica*, 122 – 136. <https://cutt.ly/mCa6ZyE>
10. Kapper S. (2013). Estonian folk dance: terms and concepts in theory and practice. *Folklore Estonia*, 73 – 96. <https://cutt.ly/7Ca61rE>

11. Kapper S. (2013). Muutuv pärimustants: kontseptsioonid ja realisatsioonid Eestis 2008 - 2013. Tallinna Ülikool, 236. <https://www.e-varamu.ee/item/JOKU7NUG4WY2DJKJZPETYOJ16FLEIM7N>
12. Kapper S. (2015). Loomulikkuse küsimus. *Mäetagused*, 27 – 50. <https://cutt.ly/XCa66r2>
13. Kapper S. (2016). Missugust omakultuuri hoiame tantsupidudel?. *Mäetagused*, 35 – 52. <https://cutt.ly/CCsqpkz>
14. Kapper S. (2020). Continuity and reinvention: past round dances in present Estonia. *Waltzing through Europe*, 317 – 342. <https://www.openbookpublishers.com/10.11647/OBP.0174.pdf>
15. Leijen Ä., Sööt A. (2016). Supporting pre-service dance teachers' reflection with different reflection procedures. *Research in Dance Education*, 13. <https://cutt.ly/OCSqCLT>
16. Nemeržitski S., Zajedova I. (2015). Rahvatantsu harrastamine ja suurpidudest osavõtmise: põhjused ja seosed subjektiivse heaoluga. *Mäetagused*, 55 – 74. <https://cutt.ly/XCsq1AX>
17. Rahvatantsujuhtide kool : website (2022). <https://rahvakultuur.ee/>
18. Sööt A. (2010). Suunatud sügava refleksiooni roll algaja tantsuõpetaja professionaalses arengus. *Tartu Ülikool*, 56. <https://cutt.ly/bCsq5Ge>
19. Sööt A., Viskus E. (2014). Contemporary Approaches to Dance Pedagogy – the Challenges of the 21st Century. *Procedia - social and behavioral sciences*, 290 – 299. <https://cutt.ly/CCswukl>
20. Tallinna Balletikool : website (2022). <https://balletikool.edu.ee/tallinnaballetikool>
21. Tallinna Ülikool : website (2022). <https://cutt.ly/MCrhX5z>
22. Tartu Tantsuakadeemia : website (2022). <https://tartutantsuakadeemia.ee/>
23. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia : website (2022). <https://cutt.ly/ICrjtYa>
24. Vanemuise Tantsu ja Balletikooli : website (2022). <http://balletikool.ee/oppimine/>

ANALYSIS OF MODERN CHOREOGRAPHIC AND PEDAGOGICAL STUDIES IN ESTONIA: PROBLEMS OF PRESERVING THE NATIONAL IDENTITY OF DANCE ART

Alona Yurkova

PhD student of Primary Education Theory and Practice Department

SHEI “Donbas State Pedagogical University”,

Sloviansk, Donetsk region, Ukraine

ORCID ID 0000-0003-3397-6782

maksimjuk29alena@gmail.com

Abstract. The article analyzes modern scientific research of Estonian scientists working in the field of choreographic and pedagogical education, including the work of H. Einasto, who studied the birth of ballet in Estonia. A. Sööt, in his investigations, considers the role of reflection in the professional development of the future choreographer and describes the general trends in the development of modern dance pedagogy, shows the main goals and methods of training in dance pedagogy. S. Kapper – analyzes the issue of perception and cognition of the dancer's body, as well as the mental and emotional states associated with this activity, shows what the modern dance tradition is today and who uses it and how. I. Zajedova, E. Rüütel, A. Arraste, K. Järvela, S. Nemeržitski are actively studying the preservation of national cultural traditions through Estonian folk dance, awakening interest in the future of Estonian festivals as a ritual that creates and affirms national

identity, etc. It has been proven that scientific studies of artistic and choreographic-pedagogical education in Estonia are represented by various aspects, including: the study of dance traditions and the national identity of Estonian choreography; trends in the development of modern choreography in the context of today's sociocultural problems; the development of folk stage dance of Estonia through the tradition of dance festivals and celebrations of national culture. Research in each direction was analyzed. Methods of teaching dance through self-regulation and reflection are considered, which directly affect the individuality, creativity, and activity of the future choreographer. Possibilities of obtaining professional choreographic education in Estonian higher education institutions were considered: educational programs in choreography of Tallinn University (Tallinn Ülikool) and Academy of Culture Viljandi University of Tartu (Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia). In addition, there is a list of non-formal choreographic education institutions that specialize in various areas of dance art: School of Folk Dance Leaders (Rahvatantsujuhade kool), School of Dance and Ballet «Vanemuise Tantsu ja Balletikooli», Tallinn Ballet School (Tallinn Balletikool), School Estonian Dance Agency (Eesti Tantsuagentuur), Esperanza Dance School (Esperanza Tantsukool), JJ-Street Dance School, Tartu Tantsuakadeemia, Estonian Dance Education Association by Interest (Eesti Tantsuhuvihariduse Liit), the specifics and direction of development of each institution.

Key words: choreographic art; choreographic and pedagogical education; Estonian folk dance; Estonian ballet; choreographic education institutions.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Arraste, A., Järvela, K., Zájedová, I., Rüütel, E. (2009). Rahvatantsuharrastus aguluseestlaste hulgas ja selle roll eestluse säilimisel. *Mäetagused*, 99–102. <https://cutt.ly/TCa6uWQ>
2. Arraste, A., Zájedova, I., Rüütel, E. (2011). Rahvatantsuharrastusega seotud kultuuri- ja suurpeod väljaspool Eestit. *Mäetagused*, 49 – 64. <https://cutt.ly/rCa6cKm>
3. Eesti Tantsuagentuur : website (2022). <https://tantsuagentuur.ee/>
4. Einasto, H. (2016). Eesti balleti rajaja Rahel Olbrei: loometegevus, retseptioon, pärand. Tallinna Ülikool, 319. <https://cutt.ly/zCa0FrZ>
5. Einasto, H., Lagle, E. (2018). Path dependency in theatre funding: venues and their impact on dance productions in Estonia. *Nordic Theatre Studies*, 55 – 71. <https://cutt.ly/RCa0xqw>
6. Kapper, S. (2008). Tantsufolklorismist tänases Eestis. *Eesti Kirjandusmuuseumi Teaduskirjastus*, 24 – 52. <https://cutt.ly/DCa6UIb>
7. Kapper, S. (2009). Kuidas uurida eesti rahvatantsu tänapäeval? Teooriatest, meetoditest ja nende rakendamisest Eestis. *Mäetagused*, 75 – 98. <https://cutt.ly/rCa6DCq>
8. Kapper, S. (2011). Kujutledes kogukondi: traditsioonist ja improvisatsioonist tänapäeva pärimustantsus. *Mäetagused*, 7 – 34. <https://cutt.ly/NCa4KxX>
9. Kapper, S. (2011). Pärimus ja jäljendus. Postkolonialistlik katse mõista rahvatantsu olukorda Eesti NSV-s ja pärast seda. *Methis Studia humaniora Estonica*, 122 – 136. <https://cutt.ly/mCa6ZyE>
10. Kapper, S. (2013). Estonian folk dance: terms and concepts in theory and practice. *Folklore Estonia*, 73 – 96. <https://cutt.ly/7Ca61rE>
11. Kapper, S. (2013). Muutuv pärimustants: kontseptsioonid ja realisatsioonid Eestis 2008 - 2013. Tallinna Ülikool, 236. <https://www.e-varamu.ee/item/JOKU7NUG4WY2DJKJZPETYOJI6FLEIM7N>
12. Kapper, S. (2015). Loomulikkuse küsimus. *Mäetagused*, 27 – 50. <https://cutt.ly/XCa66r2>
13. Kapper, S. (2016). Missugust omakultuuri hoiame tantsupidudel?. *Mäetagused*, 35 – 52. <https://cutt.ly/CCsqpkz>
14. Kapper S. (2020). Continuity and reinvention: past round dances in present Estonia. *Waltzing through Europe*, 317 – 342. <https://www.openbookpublishers.com/10.11647/OBP.0174.pdf>
15. Leijen, Ä., Sööt, A. (2016). Supporting pre-service dance teachers' reflection with different reflection procedures. *Research in Dance Education*, 13. <https://cutt.ly/OCsqCLT>

А. ЮРКОВА

Аналіз сучасних хореографічно-педагогічних досліджень Естонії:
проблеми збереження національної ідентичності танцювального мистецтва

16. Nemerhiski, S., Zajedova, I. (2015). Rahvatantsu harrastamine ja suurpidudest osavõtmine: põhjused ja seosed subjektiivse heaoluga. Mäetagused, 55 – 74. <https://cutt.ly/XCsq1AX>
17. Rahvatantsujuhtide kool : website (2022). <https://rahvakultuur.ee/>
18. Sööt, A. (2010). Suunatud sügava refleksiooni roll algaja tantsuõpetaja professionaalses arengus. Tartu Ülikool, 56. <https://cutt.ly/bCsq5Ge>
19. Sööt, A., Viskus, E. (2014). Contemporary Approaches to Dance Pedagogy – the Challenges of the 21st Century. Procedia - social and behavioral sciences, 290 – 299. <https://cutt.ly/CCswukl>
20. Tallinna Balletikool : website (2022). <https://balletikool.edu.ee/tallinnaballetikool>
21. Tallinna Ülikool : website (2022). <https://cutt.ly/MCrhX5z>
22. Tartu Tantsuakadeemia : website (2022). <https://tartutantsuakadeemia.ee/>
23. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia : website (2022). <https://cutt.ly/ICrjtYa>
24. Vanemuise Tantsu ja Balletikooli : website (2022). <http://balletikool.ee/oppimine/>

Матеріали надійшли до редакції
19.09.2022 р.